

SUSTAINABLE REGIONAL DEVELOPMENT OF RURAL AREAS THROUGH THE EUROPEAN FUNDS

Associate Prof. PhD. Mariana Eftimie¹

Abstract

Romanian regional policy is part of a extensive program of community actions that are main objective removing the differences between development regions. The implementation of regional policy and its objectives involves institutions, legislative decision and specific instruments.

The rural area of our country consists of communes and related villages, which account for about 87% of the total territory where about 45% of the total country's population. The development of rural areas through Community instruments covers the entire territory of the country and has as main objectives: promoting and improving the agricultural sector, attracting investment, supporting young farmers, increasing the responsibilities of local communities in managing their own resources, diversifying rural economic activities, eliminating poverty and raising the standard of living, the overall modernization of rural areas.

Cuvinte cheie: regionalizare, spațiu rural, dezvoltare durabilă, program de dezvoltare;

Clasificarea JEL: Q 01; Q 18; R10;

1. INTRODUCERE

Dezvoltarea locală este un proces ce include creșterea și diversificarea economică și socială la nivel teritorial prin utilizarea eficientă a resurselor existente. Acest concept este inclus în conceptul lărgit de dezvoltare durabilă, care se referă la progresul generației actuale înfăptuit în așa fel încât să nu se afecteze dezvoltarea viitoare.

În România, preocuparea pentru aspectele regionale ale dezvoltării s-a accentuat odată cu aderarea la Uniunea Europeană, fiind în atenția specialiștilor, organelor administrației publice centrale și locale, organizațiilor, cetățenilor.

În țara noastră, zonele rurale se află într-un proces de multiple transformări socio-economice dinamice și complexe.

Problematica dezvoltării spațiului rural se afla în atenția instituțiilor europene încă din anul 1987, atunci când s-au desfășurat diverse manifestări pe tema spațiului rural, la inițiativa Consiliului Europei. De asemenea, în cadrul celui de-al II-lea Forum European din domeniul agriculturii din 1992, s-a lansat propunerea elaborării unei carte a dezvoltării rurale. Acest demers a fost pus în practică în aprilie 1995, când, în cadrul Sesiunii Ordinare a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, a fost adoptată Carta Europeană a Spațiului rural.

2. IMPORTANȚA SPAȚIULUI RURAL

Spațiul rural se referă la ansamblul comunităților umane existente în sate și comune, interdependențele dintre acestea, precum și la specificul demografic, economic, social, geografic, ecologic, cultural al acestor zone.

La nivel european, definirea conceptului de „spațiu rural” are mai multe variante, fiecare țară având unele elemente specifice de adăugat conceptului general. Carta Europeană a Spațiului

¹Facultatea de Științe economice, UPG Ploiești, maryeftimie@yahoo.com

rural este documentul care trasează pricipiile generale ale dezvoltării durabile a spațiului rural în toată complexitatea sa. Stabilirea acestor principii a fost precedată de definirea conceptului. Articolul 2 din Cartă precizează că „spațiul rural este terenul agricol aferent culturilor și creșterii animalelor și spațiul funciar neagricol aferent altor întreprinderi decât agricultura, respectiv locuirii și activităților specifice comunităților umane din mediul rural” (Oțiman Păun Ioan, 2000). Același document delimitează și funcțiile spațiului rural, prezentate în tabelul nr.1.

Ulterior, s-a procedat la o redefinire mai complexă a spațiului rural, incluzând atât satele cât și orașele mici și zonele montane în care majoritatea terenurilor se folosește în agricultură, silvicultură, petrecerea timpului liber, rezervații naturale. În anul 2010 la nivelul UE, în conformitate cu definiția revizuită, au fost stabilite trei tipuri de regiuni: preponderent rurale, intermediare și preponderent urbane.

Nr curent	Funcția	Componente
1	economică	-producerea materiilor prime pentru industria alimentară și consumul populației; - asigurarea veniturilor familiilor de agricultori; - furnizarea de materii prime pentru industria textilă, farmaceutică, chimică, artizanală; - asigurarea de spații pentru turism și relaxare;
2	Ecologică	- protejarea spațiului agricol și refacerea peisajului; - înlăturarea efectelor exploatării agricole, silvice, miniere intensive;
3	Socio-culturală	-preluarea, conservarea și transmiterea către generațiile următoare a tradițiilor și obiceiurilor locale; - creșterea nivelului de relaționare dintre membri comunității.

Tabelul 1. Funcțiile spațiului rural

Caracteristicile principale ale spațiului rural sunt:

- densitatea populației și locuințelor este mai redusă decât în mediul urban;
- activitățile desfășurate se încadrează, de obicei, în sectorul primar (cultura plantelor, creșterea animalelor);
- principala sursă de venituri a locuitorilor o constituie activitățile agricole;
- locuitorii nutresc sentimentul apartenenței la comunitatea locală, legăturile sociale sunt mai apropiate decât în spațiul urban;
- persoanele care își desfășoară activitatea în alte domenii decât agricultura, participă la activitățile agricole ale comunității;
- existența condițiilor pentru identificarea și valorificarea patrimoniului cultural sătesc;
- forma de proprietate predominantă este cea privată, familiile sau asociațiile de familii fiind principalii subiecți ai proprietății;
- infrastructura este insuficient dezvoltată.

3. DEZVOLTAREA SPAȚIULUI RURAL ÎN ROMÂNIA

Fiecare stat membru UE își elaborează programul de dezvoltare rurală propriu, pe baza nevoilor specifice, însă are în vedere cel puțin 4 dintre cele 6 priorități comunitare:

- stimularea inovării în agricultură și în spațiul rural;
- creșterea competitivității agriculturii și protejarea fondului forestier;
- organizarea științifică a procesului de aprovizionare cu alimente ;

- conservarea și refacerea ecosistemelor agricole;
- preocuparea pentru gestionarea eficientă a resurselor și reducerea emisiilor de dioxid de carbon în domeniul agricol;
- creșterea standardului de viață a locuitorilor din zonele rurale.

Nr. curent	Obiectiv strategic	Categoriile de intervenție
1	Restructurarea și sporirea duratei de viață a exploatațiilor agricole	<ul style="list-style-type: none"> - Îmbunătățirea dotărilor la nivelul fermelor (mijloace mecanizate de efectuare a operațiunilor agricole, sisteme de irigații, depozite moderne etc); - studii de piață; - restructurarea fermelor mici; - consiliere și formare, facilități acordate tinerilor fermieri;
2	Gestionarea pe termen lung a resurselor naturale, prevenirea și înlăturarea efectelor schimbărilor climatice	<ul style="list-style-type: none"> - împăduriri; - facilități acordate fermierilor care practică agricultura ecologică; - facilități acordate fermierilor care nu renunță la activitate în zonele cu constrângeri naturale;
3	Creșterea diversității activităților și a gradului de absorbție a forței de muncă, modernizarea infrastructurii și serviciilor în vederea asigurării de condiții de trai superioare în zonele rurale	<ul style="list-style-type: none"> - investiții în mici firme non agricole în zone rurale; - realizarea unei infrastructuri locale moderne (căi de acces, canalizare, alimentare cu apă, asistență medicală, educație); - revitalizarea tradițiilor culturale.

Tabel nr.2. Obiectivele strategice ale Programului Național de Dezvoltare Rural

Alocarea fondurilor nerambursabile de la UE și guvern, se realizează prin intermediul PNDR – Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020, ale cărei obiective strategice sunt prezentate în tabelul nr. 2. Impactul financiar pentru 14 măsuri adoptate este de cca. 9,4 mld. euro, din care cca. 8 mld de la FEADR și cca 1,4 de la Guvernul României. PNDR este transpus în practică de către o instituție specializată - Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, AFIR.

4. CONCLUZII

Politica regională se referă la acțiunea publică formată din totalitatea activităților care au o influență notabilă asupra dezvoltării unei zone. Intervențiile publice se pot realiza prin investiții în sănătate, educație, turism, asistență socială, infrastructură, sprijinirea afacerilor, agricultură, silvicultură etc.

Regionalismul constituie un factor determinant al dinamismului construcției europene și este în atenție din anul 1992, când, în Tratatul de la Maastricht s-a stabilit că diferențele dintre nivelele de dezvoltare ale regiunilor UE trebuie atenuate.

În țara noastră, adoptarea Programului Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) a constituit cadrul care a permis accesarea de instrumente ale UE prin care țările membre beneficiază de sprijin financiar pentru a implementa Politica Agricolă Comunitară (PAC). Cel mai important este Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR). FEADR sprijină strategia

de dezvoltare rurală pentru perioada de programare 2014-2020, punând accent pe obiective ca: extinderea și modernizarea infrastructurii, organizarea pe baze științifice a expolatațiilor agricole, investiții care să genereze noi locuri de muncă atât în agricultură cât și în activități neagricole etc. Din cele 11 tipuri de regiuni bio-geografice ale Europei, teritoriul României cuprinde 5: continentală, panonică, stepică, pontică, alpină și sunt acoperite în totalitate de PNDR 2014-2020.

Atenuarea disparităților existente în nivelul de dezvoltare al regiunilor este posibil printr-o creștere economică solidă. Atenția acordată acestui aspect de către UE este demonstrată și prin rapoartele referitoare la coeziunea economică și socială elaborate de Comisia Europeană din trei în trei ani.

BIBLIOGRAFIE

1. Ailenei, D.; Grosu, T., *Politici de dezvoltare regională și locală*, <http://www.biblioteca-digitala.ase.ro>;
2. Antonescu Daniela, *Politica de dezvoltare regională a României în etapa postaderare*, Academia Română, Institutul Național de Cercetări Economice, 2013, p. 98, 108;
3. Brînzan Oana, *Dezvoltare rurală*, Editura Universității Aurel Vlaicu Arad, 2006, p.11 – 14; 105;
4. Cipleu Chirilă Lavinia, *Politica de dezvoltare regională a Uniunii Europene. Mecanisme specifice pentru creșterea competitivității regionale a României*, Editura Economică, București, 2016, p. 43;
5. Hurjui Marcela Cristina, *Politica regională în cadrul Uniunii Europene*, Editura Pro Universitaria, 2015, p. 55;
6. Istudor, N., *Dezvoltarea rurală și regională a României în perspectiva integrării în Uniunea Europeană*, Editura ASE, 2006, p.363;
7. Oțiman, P. I., *Restructurarea agriculturii și dezvoltarea rurală a României în vederea aderării la Uniunea Europeană*, Editura Agroprint, Timișoara, 2000, p.30;
8. Zamfir, D.; Ianoș, I.; Talanga, C.; Stoica, I.V., *Așezările umane și dezvoltarea regională în România*, Editura Universitară, 2013, p. 122;
9. Programul Național de Dezvoltare Rurală pentru perioada 2014-2020; <http://www.fonduri-ue.ro/pndr-2014> <http://www.madr.ro/docs/dezvoltare-rurala/2016/PNDR-2014-2020-versiunea-aprobata-25-octombrie-2016.pdf>;